

3. A legművészből éneklő énekkar sem helyettesítheti a templomi közösség liturgikus éneklését! Ha az énekkar miatt egy templomi közösség állandóan passzív hallgatásra kényszerül, ott megszűnik a liturgikus közösség, és – ki merem jelteni – megszűnik maga a liturgia is. Az egyházközségi énekkar csodálatos lelkipásztori eszköz a hívő közösség összetartásában és zenei képzésében, de sohasem válhat „egyeduralkodóvá” a liturgia végzése során!

Ennek példájára, befejezésül hadd mondjam el egyik régi élményemet! A 80-as évek végén a nyíregyházi görög katolikus papnövendékekkel együtt moszkvai utazáson voltunk. Részt vettünk II. Alekszij pátriarka vasárnapi Szent Liturgiáján a pátriarkai katedrálisban. A templomot zsúfolásig megtöltötték az emberek. Az egész Liturgia alatt két nagyszerű énekkar énekelt, több szolamban. Csodálatos zenei élményben volt részünk. De szinte csak kizárólag zenei élményben! A nép ugyanis mindvégig hallgatott, egyedül a Hízszekegy és a Miatyánk recitálásába (!) kapcsolódhatott be, még egy „Amen”-t vagy egy „Uram irgalmazz!”-t sem énekelhetett. Amikor a Szent Liturgia végén kijöttünk a templomból, a következő kérdés fogalmazódott meg bennem: vajon hol végzik igazán a liturgiát? Itt Moszkvában, a pátriarkai templomban e két nagyszerű énekkar segítségével, vagy abban az eldugott szabolcsi vagy zempléni kis görög katolikus templomban, ahol a falu apraja-nagyja – ha nem is kifejezetten művészi módon – de szívvel-lélekkel együtt énekel?

*Pregun István püspöki helynök*

## Görög katolikus énekkarok nemzetközi találkozója

Nyíregyháza–Máriapócs, 1996. augusztus 16–18.

Aranyszájú Szent János liturgiájában a Miatyánk imádkozására felhívó papi fennhang előtt ezt halljuk: „És add, hogy egy szájjal és egy szívvel dicsőítsük és magasztaljuk a Te legtisztesebb és fölséges nevedet...” Ez jutott eszembe, mikor 500 görög katolikus énekes elé álltam, hogy közösen elénekeljék az Úr imáját Rimszkij–Korszakov nemesen egyszerű feldolgozásában. Talán még öt-hat évvel ezelőtt is kevesen gondolhattak arra, de mégis biztosan sokan és sokszor fohászkodtak, hogy ilyen alkalmak belátható időn belül elkövetkezhessenek a görög katolikus hívek életében. A millecentenárius éve a Kárpátok-vidéki bizánci szertartású katolikusoknak (s nem csak a magyaroknak) nagy jelentőségű események megünneplésére adott alkalmat.

1646. április 24-én az ungvári várban a Parthén Péter bazilita szerzetes vezette 63 bizánci rítusú munkácsi egyházmegyes pap az egri püspök jelenlétében teljes közösségre lépett a Szentszékkal. A 350 éve történt esemény tette lehetővé a munkácsi görög katolikus püspökség létrejöttét (1771), majd a krizevci (1777), az eperjesi (1818), a hajdúdorogi (1912), s az Amerikába kivándoroltak számára a pittsburgi metropólia (1969) s három püspökség: Passaic (1964), Parma (1969) és Van Nuys (1981) megalapítását. Ünnepsorozattal emlékeztünk meg Ungváron e jeles napról.

A Kárpátok-vidéki görög katolikusok, s különösen a magyar ajkúak számára azonban legalább ilyen nagy jelentőséggel bírt az idei máriapócsi Nagybaldogasszony-búcsú: hiszen 300 éve történt a Szűzanya-szentkép első könnyezése. Keresztes Szilárd püspök úr felhívására e nagy ünnephez kapcsolódva rendezték meg a görög katolikus énekkarok nemzetközi találkozóját. A háromnapos összejövetel legnagyobb értéke a résztvevők számára az a tény volt, hogy ki hallgatásra ítéltetés, ki szétesés, ki „visszafogott” működés évtizedei után ismét „egy szájjal és egy szívvel” énekelte a nagy keleti egyházzenészek kompozícióit.

Ukrajnából Ivano-Frankivszk, Kárpátaljáról Munkács és Ungvár, Erdélyből ill. Partiumból Balázsfalva, Lugos és Szatmárnémeti, Szlovákiából pedig Eperjes görög katolikus kórusait köszönthettük, a hazai színeket a budapesti, a hajdúdorogi, a miskolc-diósgyőri, a nyíregyházi és a nyíregyháza-józsavárosi énekkar képviselte.

Az első program 16-án délelőtt egy ismerkedő összejövetel és közös számok próbája volt, amelyet este hangverseny követett Nyíregyházán. Szombaton, 17-én Máriapócsra utaztunk, s este a kegytemplom melletti tábori oltárnál egyházzenei áhítat keretében hallgathatta meg a több száz hívó a kórusok előadását. 18-án délelőtt pedig a rádió és a televízió élő adása az egész ország számára sugározta a felemelő liturgiát, s benne a kórustalálkozó résztvevőinek énekét.

Pár nappal a találkozó után azt állapíthatjuk meg, hogy a görög katolikus kórustalálkozó szó szerint létfontosságú a hazai, s úgy láttam, a megjelent külföldi együtteseknek egyaránt. Itt egy kicsit mindenki előlről kezdett mindent az elmúlt öt éven belül. A színvonal természetesen ettől, valamint a kórusok eltérő életkora, nagysága és zenei képzettsége miatt is nagyon változó volt. Az a figyelem azonban, ami végig jellemezte a találkozót, s a karnagyok szakmai megbeszélései és kottacseréi, az énekesek sokirányú beszélgetései és kapcsolatfelvételei reményt adhatnak az újjászerveződő kórusélet szakmai színvonalának emelésére, s az igényes, néha egészen kiváló kompozíciók (Bortnyanszkij, Csajkovszkij, Rahmanyinov, Vedel) a művekhez méltó megszólaltatására. A jelenlevő magyar kórusvezetők az évenkénti hazai találkozó szükségességét hangsúlyozták, amelynek természetesen anyagi hátterét még meg kell alapozni. Emellett azonban létfontosságú a külföldiekkel való kapcsolattartás is, valamint igényes, új kompozíciók megírása, megtanulása. Lehet tehát munkálkodni. Adja Isten, hogy még soká lehessen!

Bubnó Tamás

\* \* \*

## Az énekkar a templomkertben kezdődött

Az ötvenes évek végének sajátos színeket adott a fővárosban és kis- meg nagyobb városokban egyaránt a templomi énekkarok szerveződése, a heti több próbát is vállaló énekesek buzgalma, a templom körüli élet szerény, nem látványos, ám hallható jelentkezése. Volt, ahol a kórusélet folyamatos maradt a legnehezebb években is, amikor a vas és acél országa felé meneteltek az emberek, vagy legalábbis színlelték, hogy elindulnak. Valahogy úgy, amint